

Tisdagen den 31 januari

Kl. 13.00–14.40

§ 1 Meddelande om statsministerns frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 2 februari kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Stefan Löfven (S).

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:228

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:228 Digitaliseringspolitiken
av Erik Ottoson (M)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom föreskriven tid.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 30 januari 2017

Finansdepartementet
Ardalan Shekarabi (S)

Enligt uppdrag
Magnus Bengtson
Departementsråd

Interpellation 2016/17:235

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:235 De afghanska tolkarnas rättigheter
av Maria Weimer (L)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 2 februari 2017.

Prot. 2016/17:63
31 januari

Skälet till dröjsmålet är utrikes resa, tidigare inbokat engagemang och utländskt besök.

Stockholm den 26 januari 2017

Utrikesdepartementet
Margot Wallström (S)
Enligt uppdrag
Håkan Åkesson
Expeditionschef

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Kulturutskottets betänkande

2016/17:KrU3 En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel

Justitieutskottets utlåtande

2016/17:JuU23 Den parlamentariska kontrollen av Europol

Socialutskottets betänkande

2016/17:SoU5 En ny hälso- och sjukvårdslag

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2016/17:SfU8 Uppföljning av återvändandedirektivet och direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning

2016/17:SfU12 Socialavgifter

*Svar på
interpellationer*

§ 4 Svar på interpellation 2016/17:234 om akutsjukvården i Göteborgsområdet

Anf. 1 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Shadiye Heydari har frågat mig vad jag avser att göra för att säkerställa att Västra Götalandsregionen följer uppsatta lagar och regler för att garantera patientsäkerheten inom akutsjukvården.

Inledningsvis vill jag betona att det är landstingens ansvar att säkerställa patientsäkerheten i hälso- och sjukvården. Det yttersta ansvaret faller på den politiska landstingsledningen. Regeringen har dock vidtagit flera åtgärder för att förbättra landstingens förutsättningar att kunna erbjuda god och säker hälso- och sjukvård. Regeringen har bland annat höjt det generella statsbidraget med miljardbelopp för landstingen från 2017.

Vidare har regeringen tagit initiativ till flera insatser som ska stärka landstingens arbete med den långsiktiga kompetensförsörjningen. Kompetenta medarbetare och en väl fungerande kompetensförsörjning är viktiga förutsättningar för en trygg och säker vård. Regeringen har bland annat ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting om en särskild professionsmiljard som adresserar just utmaningarna kring kompetensförsörjning. Regeringen och SKL har också nyligen beslutat om en andra överenskommelse som sträcker sig över två år. En nyhet jämfört med förra året är att 300 miljoner öronmärks för att landstingen ska kunna

erbjuda ökad möjlighet för sjuksköterskor att genomgå specialistutbildning. Vidare har regeringen tidigare genomfört en utbyggnad av utbildningsplatser inom sjuksköterske-, barnmorske- och specialistsjuksköterskeutbildningarna samt tillfört medel till Socialstyrelsen för validering av utländska hälso- och sjukvårdsutbildningar.

Vi vet att många patienter vårdas på sjukhus i onödan. Patienter som är färdiga att skrivas ut från sjukhus blir liggande i väntan på öppenvård och kommunala insatser. Detta påverkar akutsjukvårdens förutsättningar och skapar brist på vårdplatser. Regeringen har aviserat att under våren återkomma till riksdagen med en proposition med förslag som kan förbättra situationen för patienterna och frigöra vårdplatser i slutenvård.

Inspektionen för vård och omsorg har en viktig roll när det gäller att granska att landstingen följer de lagar och föreskrifter som gäller för hälso- och sjukvårdens område. För att stärka inspektionens förutsättningar att genomföra tillsynsinsatser inom de områden där behovet av tillsyn är som störst har regeringen i budgetpropositionen för 2017 föreslagit att IVO:s förvaltningsanslag ska öka med 70 miljoner kronor från och med 2017. Därutöver föreslås att IVO tillförs tillfälliga medel om 40 miljoner kronor under 2017, 25 miljoner kronor 2018 och 10 miljoner kronor 2019 för insatser med anledning av flyktingsituationen.

Anf. 2 SHADIYE HEYDARI (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Statsrådet inleder sitt svar med att säga att det är landstingens ansvar att säkerställa patientsäkerheten i hälso- och sjukvården. Det yttersta ansvaret faller på den politiska landsledningen.

Jag vill börja med att återge vad den moderata ordföranden för Västra Götalandsregionen, Johnny Magnusson, sa när han svarade på GP:s fråga om min interpellation: Det var det dummaste jag har hört på länge. Regionstyrelsen ansvarar inte för patientsäkerheten, utan det är sjukhusen och läkarna. Det står tydligt i lagen, sa han också. Hur ska man tolka detta?

Fru talman! De senaste veckorna har det varit mycket nyheter om akutmottagningen på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Jag har tagit del av berättelser från såväl sjukvårdspersonal som patienter som beskriver arbetsmiljön som ohållbar och patientsäkerheten som hotad. Ett flertal fackliga skyddsombud skriver att vårdpersonalen mår dåligt och att arbetsmiljön är under all kritik. Överallt rapporteras om överbelagda vårdavdelningar, inställda operationer och personalbrist.

Jag har själv varit med om långa väntetider och bevittnat personalens tuffa arbetsbelastning på SU:s akutmottagning. Jag kan verkligen bekräfta och förstå göteborgarnas oro för vården och det akutkaos som råder där. Listan är lång. Akutmottagningen ska leva upp till sitt namn. Man ska inte behöva vänta i 16 timmar eller två dygn för att få träffa en läkare.

Det finns i dagsläget ekonomiska resurser, men de används inte på rätt sätt av den moderatstyrda ledningen i Västra Götalandsregionen. Att styra och leda sjukvården förpliktar, och sjukvården ska värna alla. Det är en förutsättning för den svenska modellen. Oavsett geografisk ort ska invånarna kunna lita på att man får den vård man behöver. Det är bara så vi kan skapa en jämlik sjukvård och sprida framtidstro.

Min fråga till statsrådet är: Vad tycker sjukvårdsministern att vi som socialdemokrater ska säga till patienter och personal inom vårdsektorn?

Anf. 3 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Sjukvården är under stor press, och jag delar uppfattningen att situationen måste vändas. Men att som Shadiye Heydari uttala och insinuera att situationen är den grönbå samverkans fel är väl magstarkt.

I 14 år, fram till valet 2014, hade Socialdemokraterna makten i Västra Götalandsregionen. Den negativa utvecklingen har funnits hela tiden. För sju år sedan, 2010, fick chefsläkarna i uppdrag att komma till rätta med problemen. För fem år sedan tog samtliga sjukhus fram åtgärdsplaner. Men den negativa utvecklingen har fortsatt.

I två år har nu den grönbå samverkan arbetat med att som första fokus komma till rätta med problemen. Ett av problemen är de ekonomiska underskotten. År 2011 var underskottet 500 miljoner kronor – nästan en halv miljard. Så har det fortsatt.

Den grönbå samverkan har kommit till rätta med ett av problemen – något som Socialdemokraterna har misslyckats med i 14 år. I år räknar man nämligen med att det ska bli ett överskott i ekonomin på sjukhusen. Dessutom har man klarat av att fördubbla tillskotten till ekonomin för sjukhusen i Göteborgsregionen.

Det andra problemet, fru talman, är personalsituationen. Västra Götalandsregionen står liksom andra offentliga arbetsgivare inför stora utmaningar. Det är viktigt att vi ökar vår attraktivitet, och den grönbå samverkan har gjort stora insatser. Bland annat kan nämnas betald specialistutbildning.

Fru talman! Det största problemet är dock inte sjukhusen, utan det största problemet är kommunerna. De är anledningen till att det på avancerade slutenvårdsplatser på sjukhusen vårdas människor som är utskrivningsklara. Det är människor som har sjukdomar som gör att de inte kan komma hem ensamma utan behöver komma till korttidsplatser eller vårdhem eller få hemtjänsthjälp. Det är kommunernas skyldighet att hjälpa de här människorna.

På Sahlgrenska Universitetssjukhuset ligger i dag minst 200 människor som är färdigbehandlade och behöver komma hem men som kommunerna inte tar hand om. Den största boven i den här situationen är Göteborgs kommun, inte regionstyrelseordförande Magnusson. Det är Socialdemokraterna i Göteborgs kommun som inte klarar sin uppgift.

Vad tänker Gabriel Wikström som ansvarigt statsråd göra för att kommunerna, och framför allt socialdemokratiskt styrda Göteborgs kommun, ska ta sitt ansvar?

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Den här frågan berör både staten och regionen – regionen i Göteborgsområdet i det här fallet. Jag tycker att Gabriel Wikström har redovisat många bra åtgärder, både sådant som redan är genomfört och sådant som är på gång och kan förändra situationen.

Det handlar ytterst om liv eller död för patienter som till exempel väntar på akuten, och det är därför viktigt att man gör allt man kan. Ett jättestort problem är bristen på personal inom rätt kompetensområde. Specialistjuksköterskor är verkligen ett bristområde. Det kommer nu att bli fler utbildningsplatser och också en möjlighet att omskola sig till specialistjuksköterska. Men det behövs också fler barnmorskor och fler juksköterskor, och det blir också fler utbildningsplatser.

Det är också viktigt med validering så att de som har den här kompetensen från sitt hemland så snabbt som möjligt kan komma ut och jobba. Det är bra för dem, det är bra för hela samhället och inte minst är det bra för sjukvården. Det gäller alltså att snabba upp de här processerna.

När det gäller de färdigbehandlade patienterna är det ett problem över hela landet att sängar upptas av färdigbehandlade patienter som egentligen skulle kunna tas om hand i kommunerna. Sjukvårdsministern aviserar också satsningar på det området.

Men det finns också ett stort ansvar hos regionen, för det är regionen som tar in skatt och som ytterst har ansvar för verksamheten i sjukvården. Det är klart att det på ett sätt är bra med överskott, men det gäller då att man hanterar underskotten inom andra områden.

Inom landsting, eller regioner som det också kallas, är sjukvården ett extremt centralt område att hantera. På de flesta håll anses den som det allra viktigaste området. När man ser de här problemen inser man att det är viktigt att överskottet på ungefär 1,6 miljarder också kommer sjukvården till del. Ytterst handlar det om patientsäkerheten och personalens arbetsmiljö. Det gäller alltså att man styr över resurserna dit, för man kan inte stillatigande sitta och titta på när desperationen växer.

Shadiye delade med sig av vittnesmål från människor som även medierna har skrivit om; det handlar om att det inte känns som en säker situation. Att väntetiden kan vara uppemot 16 timmar när man har ett misstänkt hjärtfel är oroväckande. Personalen håller dessutom på att gå in i väggen. Vi har ett jättestort problem med att sjukskrivningarna har börjat växa i antal, inte minst när det gäller psykisk ohälsa. Där kan vi se att stressrelaterade sjukdomar ligger i topp.

När vi nu har brist på kompetens inom sjukvården är det extra viktigt att vi behåller den personal som finns där så att inte människor bränns ut. Vi måste i stället få in fler, men då måste också arbetsmiljön bli bättre – det kostar i resurser. Självklart måste vi också ha utbildningar, vilket har nämnts. Men vi måste både täppa till de kompetensluckor som finns och satsa ekonomiska resurser på det här.

Jag tycker att sjukvårdsministern har aviserat flera välkomna satsningar som kan hjälpa Göteborgsområdet, men även hela landet. Det är ytterst ett ansvar för regionen. När det nu finns resurser i kassan är det viktigt att de kommer sjukvården till del så att man så snabbt som möjligt kan vända utvecklingen i positiv riktning.

Anf. 5 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag begärde ordet när jag hörde moderaten Cecilia Magnusson säga att den moderatstyrda regionen hade vänt utvecklingen. Det stämmer att de höjde skatten för att pengarna skulle komma patienterna till del. I alla fall var det vad som sas. Men det märkliga är att man lade pengarna på hög och nu har dem centralt, i regionstyrelsens kassa, i stället för att ge dem till akutsjukhusen. Det är därför som regionen nu går med 1,6 miljarder i överskott.

Jag tycker att det är högst anmärkningsvärt att man inte använder pengarna till det de är avsedda för, nämligen sjukvård, och ser till att människor får den vård de behöver. Vi får höra om överläkare som är oroliga och får söva ned patienter på ett sjukhus och skicka dem till ett annat eftersom det är så överbelastat på akutsjukhusen.

Jag har också hört att ledningen för Västra Götalandsregionen, alltså moderatledningen, nu skyller på kommunerna. Vi fick i inlägget här tidigare också höra att det är kommunernas fel. Antingen är det regeringens fel eller också är det kommunernas fel. Aldrig är det deras eget ansvar att se till att sköta regionen på bästa sätt.

Jag är mycket glad över att vi nu har en socialdemokratiskt ledd regering som satsar på kvalitet i välfärden och ser till att man höjer de extra och generella statsbidragen för att man ska kunna höja kvaliteten. Det är bra, för sjukvården behöver mer pengar. Även om vi tidigare har haft en sjukvård i världsklass finns det alltid saker som vi behöver göra mer och bättre. Dessutom har vi problemet med bristen på bland annat specialistsjuksköterskor.

Den tidigare socialdemokratiska ledningen för Västra Götalandsregionen satsade på specialistsjuksköterskor och utbildningen av dem. Nu har också den socialdemokratiskt ledda regeringen gjort en extra satsning på 300 miljoner kronor. Det är mycket välkommet och bra, för man kan se till att detta verkligen kommer patienterna till del. Vi kan anställa fler sjuksköterskor och se till att människor får den vård de behöver när de behöver den. Tack så mycket för det!

Anf. 6 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill passa på att tacka Shadiye Heydari för att hon lyfter den här mycket angelägna frågan.

Jag var själv i Göteborg i går i samband med en konferens om donationer. Jag fick naturligtvis många frågor om den allmänna sjukvårdssituationen i Västra Götalandsregionen därför att det finns en stor oro, inte minst när det gäller vad som händer på akutmottagningarna. Jag tycker att det är mycket viktigt att den oron tas på allvar, inte bara av regionpolitikerna utan också av oss som är politiker och ansvariga på nationell nivå.

Jag har aviserat, egentligen från min första dag som sjukvårdsminister, att jag tror att staten och regeringen behöver ta ett större ansvar och spela en större roll när det gäller att möta hälso- och sjukvårdens utmaningar – inte för att vi ska ta över ansvaret från landsting och regioner utan för att vi i samverkan med den regionala och många gånger lokala nivån ska kunna ta ansvar för kompetensförsörjning, utbyggnad av e-hälsoarbetet, en bättre fungerande organisation och inte minst den stora omställning som måste till och som handlar om att kunna sätta patienterna med de absolut största behoven i centrum.

Detta är hälso- och sjukvårdens stora uppgifter framöver, och det är också med detta som bakgrund som jag blir något bekymrad över situationen både här i Stockholms läns landsting och i Västra Götalandsregionen. I stället för att ha fullt fokus på den omställning som behöver ske inom svensk hälso- och sjukvård och i stället för att lösa de kompetensförsörjningsproblem som finns ägnar den borgerliga styrningen i båda de här landstingen alldeles för mycket tid åt diskussioner om nya privatiseringar och olika typer av ideologiska experiment i form av nya vårdvalsmodeller.

I Stockholm, där Alliansen har styrt i drygt tio år, har vi nu fått ett facit på vad som händer. Kostnadsökningen är explosionsartad, koordineringen av vård för enskilda patienter är mycket bristfällig och man får flaskhalsar – inte minst på akutmottagningarna – i form av köer och tillgänglighetsproblematik.

Risken är att detta också kommer att ske i andra landsting och regioner som följer samma mönster, det vill säga där man i stället för att prioritera det som är viktigt och rätt – kompetensförsörjning, bättre organisation och samverkan – prioriterar privatiseringar och ideologisk experimentverksamhet. Det gör mig väldigt orolig.

Jag fick två frågor i de förutvarande inläggen. Cecilia Magnusson frågade just vad vi kan göra för att kommunerna ska ta ett större ansvar. Det är aldrig ens fel att två träter. När det gäller problemen med att ta hem medicinskt färdigbehandlade patienter till kommunerna ligger det ett stort ansvar hos kommunerna. Men det ligger också ett stort ansvar hos landstingen och regionerna, när det gäller att meddela i tid att patienten är på väg att kunna komma hem.

Regeringen kommer därför, under våren, att lägga fram en proposition om att det ska ställas mycket högre krav på kommunerna, men också på landstingen och regionerna, att komma överens, att upprätta rutiner för att medicinskt färdigbehandlade patienter ska kunna komma till sin hemkommun. Det är inte rimligt att man ska ligga kvar på sjukhuset och ta upp en dyr och avancerad vårdplats när man i stället skulle kunna få mycket bättre vård och omsorg till ett lägre pris i sin hemkommun.

Det är ett tydligt initiativ från den här regeringen.

Anf. 7 SHADIYE HEYDARI (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret.

Sedan vill jag säga till Cecilia: Varför kan vi inte någon gång stå på oss och säga att det inte alltid är vårt fel? Ni brukar alltid säga att det är Socialdemokraternas fel att allting går åt fel håll, eller hur?

Nu har ni ansvaret i regionen. Stå på er! Se till att vi får fler sköterskor, att pengarna läggs på vårdpersonal och patienter i stället för på hög på något konto. Jag blir förvånad när du säger att den negativa utvecklingen beror på Socialdemokraterna eftersom Socialdemokraterna har ställt till det för er. Det är ni som har ansvaret!

Jag har själv varit patient. Förra året satt jag på Sahlgrenska och väntade i 16 timmar för att träffa en hjärtläkare. Personalen sa till mig att de inte kunde hjälpa mig i tid på grund av läkarbrist och sjuksköterskebrist. Det handlar alltså inte om något annat. Du ska inte plötsligt lägga ansvaret på kommunerna. Sjukvården och den moderatstyrda regionen har ansvar för att se till att det finns fler sköterskor och läkare på plats.

Förra helgen hamnade jag på sjukhus igen. Jag vet inte om det var njursten jag hade. Men jag åkte in med ambulans på grund av buksmärta. Den gången fick jag vänta cirka sex timmar, eftersom jag kom in med ambulans. Jag fick samma svar där: Vi har brist på läkare. Om det skulle hända någonting emellan måste läkarna springa till de andra. Så du får ligga här och vänta.

Men du säger fortfarande att det är kommunens och Socialdemokraternas fel, Cecilia. Jag blir upprörd. Nu får ni ta ert ansvar. Nu har ni pengarna. Se till att de används i stället för att lägga skulden på kommunen, på att de inte tar hand om de färdigbehandlade så att de inte kommer hem i tid. Det är inte hela sanningen.

Jag är jätteglad för det svar vi har fått från statsrådet. Vi har gjort satsningar på kvaliteten, på fler utbildningsplatser för sjuksköterskor och på

kompetenshöjningar. Det är det som krävs, inte att lägga skulden på någon annan och komma ifrån ansvaret.

Jag vill fråga statsrådet igen: Vad kan statsrådet göra för att säkerställa att de medel som regeringen har avsatt för sjukvården i Västra Götaland, och som regionens ledning nu lägger på hög, kommer till användning?

Anf. 8 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Jag måste säga att det inte var jag som började. Det var Shadiye Heydari som började genom att ifrågasätta den grönblå samverkan i Västra Götalandsregionen när hon ställde den här interpellationen till statsrådet. Att hon får svar på tal är väl självklart.

Det är faktiskt på det sättet, statsrådet, att det finns mycket tydliga avtal om vad som gäller när personer är färdigbehandlade i akutsjukvården. Kommunen har fem dagar på sig att ta hem sina medborgare. Sedan får man börja betala. På Sahlgrenska Universitetssjukhuset ligger i dag 40 personer som kommunerna får betala för. Kommunerna betalar inte hela kostnaden för de personerna. Men det är en straffavgift.

När det gäller de 200 färdigbehandlade personerna är det kommunernas ansvar som leder till att det blir råtten på repet och så vidare. Sjukvården klarar inte av det.

Gläd er åt att vi nu har ett överskott inom Västra Götalandsregionen. Nu kan vi ju göra satsningar. Och om ni läser vilka förslag den grönblå samverkan har lagt fram kan ni se att det har gjorts många insatser för att lappa igen efter 14 år av misskötsel av ekonomin till patienternas förfång.

Jag måste ändå tacka statsrådet för svaret. Det var klarläggande. Men utveckla gärna lite mer vad propositionen kommer att innehålla. Det finns nämligen tydliga regler för vad som gäller. Vad mer kan vi göra?

Anf. 9 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det skulle vara positivt om alla olika politiska nivåer i stället för att ägna sig åt pajkastning kunde göra allt de kan. Då skulle vi också komma långt.

Staten gör nu mycket, precis som ministern redovisar. Vi kommer att se till att det blir ett delat ansvar mellan kommunerna och regionerna. Problemet löses ofta bäst genom att alla samverkar. Men om man hela tiden skyller ifrån sig kommer man ingenvart. Det ligger trots allt ett stort ansvar på regionerna. Det kommer man inte ifrån. Många av de viktigaste verktygen finns på regionnivån. Då måste de verktygen också användas.

Det är viktigt att skattepengarna används på allra bästa sätt. Det första steget är självklart att använda de resurser man har till det allra viktigaste. Och det är svårt att hitta någonting viktigare än att se till att akutsjukvården fungerar. Dit måste resurser definitivt skjutas till, så snabbt som möjligt.

Precis som Gabriel Wikström nämner måste man också vara försiktig med privatiseringar. Där finns det risk för att skattepengarna rinner ut och att de inte utnyttjas fullt ut för det de är tänkta för, det vill säga sjukvård för medborgarna. Det finns också risk för att vård efter behov inte blir en självklarhet. Vi har tyvärr kunnat se i experimenten att det kan bli det mest lönsamma för de privata intressena som går före och inte den enskildes behov, som ju är det allra viktigaste inom sjukvården.

Diskussionen om färdigbehandlade patienter handlar också om väntan på akuten på att få komma till rätt vårdavdelning. Det handlar till stor del om brist på vårdplatser, som i sin tur till stor del beror på brist på personal med rätt kompetens. Den delen är alltså också avgörande.

Om alla gör det de kan tror jag att det kan gå åt rätt håll.

Anf. 10 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Tack än en gång för att ni satsar så bra på sjukvården nu, Gabriel Wikström! Det behövs verkligen efter den borgerliga tiden, då man bara satsade på stora skattesänkningar i stället för kvalitet i välfärden. Det är alltså varmt välkommet.

Jag skulle vilja vrida klockan tillbaka lite grann. Vi fick höra här av moderaten att det hade varit 14 år av socialdemokratiskt styre i Västra Götalandsregionen. Vi kan vrida tillbaka klockan ytterligare. Jag och flera av oss är från Västra Götalandsregionen, och vi vet ju hur det var 1997 när regionen bildades på goda grunder. De gamla landstingen behövde hjälpas åt, samla sina krafter och stötta varandra på grund av den negativa befolkningsutvecklingen på vissa ställen.

Tyvär – vill jag som socialdemokrat säga – var det borgarna som tog över 1997. Men det höll inte särskilt länge. Det höll i cirka två år eftersom den moderatstyrda regionen styrde så till den milda grad att Centern och det dåvarande Folkpartiet valde att hoppa av. Man ville inte se alla nedskärningar. Man ville inte se hur underskotten bara ökade och ökade, utan man valde att samarbeta med Socialdemokraterna. Det blev ett väldigt framgångsrikt samarbete under väldigt många år. Man kunde lyfta hela Västra Götaland.

När det blev borgerligt styre i det här landet för snart tio år sedan fick landstingen i hela landet lida eftersom det skedde stora skattesänkningar. Man ville inte satsa på kvalitet i sjukvården. Det fick även Västra Götalandsregionen lida av.

Jag beklagar att det nu är en moderatledd region. Man skyller antingen på regeringen eller på kommunerna. Man vill inte ta eget ansvar. Ändå har man 1,6 miljarder i överskott.

Anf. 11 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag ska börja med frågan om den proposition som regeringen lägger fram under våren.

Den handlar om att skärpa de tidsgränser som finns i dag för när medicinskt färdigbehandlade patienter är utskrivningsklara och ska flyttas över till sin hemkommun för att få den eftervård och rehabilitering som man har rätt till.

Här handlar det bland annat om att man inom 24 timmar från det att en patient är inskriven i slutenvården ska ha meddelat hemkommunen om att patienten är inskriven så att kommunen redan då kan förbereda en plats för patienten.

Propositionen innebär också en skärpning av tidsgränserna. I dag är tidsgränsen fem vardagar. Nu pratar vi i stället om tre dagar, oavsett om det är helgdagar eller inte. Vi tycker att det är ett ansvar som man tydligare ska kunna lägga på kommunerna.

I det bästa scenariot ska kommuner och landsting kunna sluta avtal som passar bäst utifrån regionala och lokala förutsättningar. Men när så inte är

fallet träder lagens gränser och bestämmelser in, vilket gör det mycket tydligare än dagens ordning.

Förutom att detta är bättre för patienterna kostar en vårdplats inom slutenvården många gånger mer än en vårdplats inom en kommun. Då är det klart att det borde vara fördelaktigt för landstingen, för kommunerna och framför allt för skattebetalarna som helhet att se till att de som är medicinskt färdigbehandlade flyttas över till hemkommunen.

När det gäller frågan i stort om resurser kan jag inte annat än hålla med flera av talarna i debatten när de säger att det är självklart – med tanke på de stora utmaningar som vi står inför på hälso- och sjukvårdsområdet – att vi inte har råd att prioritera bort sjukvårdsinsatser och i stället genomdriva nya skattesänkningar så som de borgerliga partierna vill göra på nationell nivå.

Man måste ta ett större ansvar på lokal och regional nivå för att välfärdstjänsterna ska finansieras. Det kommer ibland att innebära skattehöjningar. När man väl höjer skatten är det viktigt att de pengar som man får in går till välfärden, till skolan, till omsorgen och inte minst till hälso- och sjukvården. Då är människor beredda att betala den extra skattehöjningen. Men om pengarna till exempel inte går till en förbättrad vård riskerar man att få en revolt där medborgarna säger att de inte vill betala nya skattehöjningar eftersom pengarna inte kommer hälso- och sjukvården till del. När man väl höjer skatten är det viktigt att pengarna kommer hälso- och sjukvården till del.

Regeringen har genomfört flera skattehöjningar, och vi blir ofta anklagade, inte minst av Moderaterna i den här kammaren, just för detta. Men vi har hela tiden varit tydliga med att vi tror att vi behöver få in mer pengar till statskassan, inte minst för att kunna förbättra välfärden.

Tack vare flera av de skattehöjningar som regeringen har genomfört har vi också haft möjlighet att nu senast dela ut 10 extra miljarder till kommuner och landsting för att stärka välfärden. På mitt eget område har vi kunnat dela ut en extra professionsmiljard som ska gå till förbättrad kompetensförsörjning.

Vi har kunnat bidra med pengar till studielönesatsning för dem som väljer att utbilda sig till specialistsjuksköterskor. Och vi har kunnat göra en rad jämlikhetsstärkande insatser, alltifrån gratis mammografi och bättre kvinnohälsa till gratis läkemedel för barn med mera. Det hade inte varit möjligt om vi hade fortsatt med den tidigare regeringens skattesänkarpolitik.

Anf. 12 SHADIYE HEYDARI (S):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Patientsäkerheten och arbetsmiljöfrågan är väldigt viktiga för mig. Det var därför jag frågade statsrådet vad han kan göra för att se till vad den moderata Västra Götalandsledningen tänker göra. Man kommer att ha 1,6 miljarder kronor på kontot. De pengarna ska gå till sjukvården, fler sjuksköterskor och fler läkare. Vi ska inte spara på något.

Jag anser att det är ett problem att Johnny Magnusson, som är styrelseordförande i den moderatledda ledningen för Västra Götalandsregionen, raljerar och säger att diskussionen kring SU är befängd och att situationen inte är så allvarlig som människor tycks tro. Magnusson sa nyligen till

SVT Väst att belastningen går i vågor som den alltid har gjort. Han känner sig trygg med att invånarna får adekvat vård när de behöver det.

Det är en uppfattning som varken jag eller vårdpersonalen delar. Naturligtvis blir det personalbrist och långa vårdköer när pengarna sparas undan i stället för att komma patienter och personal till gagn. Ännu mer problematiskt blir det när den högsta ledningen nonchalerar situationen och inte tar den på allvar.

En förutsättning för att utveckla den svenska modellen är att man kan erbjuda en jämlik sjukvård. Kan vi erbjuda en jämlik sjukvård kan vi också skapa framtidstro.

Avslutningsvis vill jag ställa samma fråga till statsrådet igen. Nu finns det 1,6 miljarder på kontot. Hur kan vi säkerställa att akutsjukvården fungerar?

Anf. 13 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tror, som sagt, att det är väldigt viktigt att om vi ska kunna lösa de problem och utmaningar som vi har inom den svenska hälso- och sjukvården måste detta ske i mycket närmare samverkan mellan den nationella, den regionala och den lokala nivån. Det betyder att staten via regeringen behöver ta ett större ansvar för hälso- och sjukvården. Det gör vi bland annat genom att tillskjuta ytterligare resurser till hälso- och sjukvården i form av både permanenta höjningar av statsbidraget och olika typer av riktade insatser på ett antal angelägna områden.

Vi gör det i nära dialog med parterna, där vi tillsammans kan identifiera risker och möjligheter och vem som ska göra vad. Så gör vi ibland på e-hälsområdet.

Vi gör det genom att vi tar ett större ansvar för kompetensförsörjningen, bland annat genom att bygga ut utbildningsplatserna när det gäller specialistsjuksköterskor, sjuksköterskor, barnmorskor, läkare med mera.

Vi gör det också genom att tillskjuta resurser för att man bättre ska klara kompetensförsörjningen.

Precis som interpellanten är inne på förutsätter detta att när staten tar ett ökat ansvar måste också regionerna och landstingen ta sitt ansvar för att planera och organisera verksamheten på ett sådant sätt att patienter får vård i tid. Det är helt orimligt att man ska behöva vänta 16 timmar på en akutmottagning.

Det betyder också att man måste se till att man har en finansiering av verksamheten som gör att man kan anställa läkare, sjuksköterskor och andra professioner. Man måste kunna hålla verksamheten öppen och rullande på ett sådant sätt att patienter inte kommer i kläm.

Då handlar det om att de skattehöjningar som man föreslår och får igenom också ska komma hälso- och sjukvården till del. Det är helt avgörande, inte bara för att möta behoven inom hälso- och sjukvården utan också för att behålla medborgarnas förtroende och vilja att betala sina skatter.

Jag ser väldigt allvarligt på en situation där man inte gör sitt yttersta för att stärka hälso- och sjukvården.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2016/17:63

31 januari

Svar på
interpellationer

§ 5 Svar på interpellation 2016/17:236 om tandvårdsavgifter för pensionärer

Anf. 14 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jeff Ahl har frågat mig om jag och regeringen tänker vidta några åtgärder eller ta något initiativ för att samma tandvårdsavgifter ska gälla för Sveriges pensionärer som för dem som vistas olagligt i landet.

I mars 2011 lämnade den dåvarande regeringen en proposition till riksdagen, *Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd* (prop. 2012/13:109). En utgångspunkt var målsättningen om en hållbar och human migrationspolitik. I propositionen föreslogs att utvidga rätten till subventionerad hälso- och sjukvård inklusive tandvård för vissa grupper som då saknade tillgång till subventionerad hälso- och sjukvård.

I behandlingen av propositionens lagförslag i riksdagen röstade alla partier, utom Sverigedemokraterna, för bifall till propositionen. Den 1 juli 2013 trädde den lag i kraft som reglerar landstingens skyldighet att erbjuda personer som vistas i Sverige utan tillstånd hälso- och sjukvård inklusive tandvård. Lagen innebär att landstingen ska vara skyldiga att erbjuda vuxna personer som vistas i landet utan tillstånd samma subventionerade hälso- och sjukvård som vuxna asylsökande. Det är viktigt att poängtera att detta gäller vård som inte kan anstå, det vill säga behandling av sjukdomar och skador som skulle kunna medföra allvarliga följder för patienten om inte behandling skulle ges. Annan typ av behandling omfattas inte av denna lag.

Regeringen får med stöd av denna lag meddela föreskrifter om vårdavgifter och avgifter för läkemedel. Lagen är också i linje med de konventioner som Sverige har ratificerat när det gäller mänskliga rättigheter.

Inom ramen för det statliga tandvårdsstödet står tandvårdspatienterna i Sverige för cirka två tredjedelar av tandvårdskostnaderna. Egenavgiften är med andra ord högre än inom övrig hälso- och sjukvård. Jag är medveten om att många pensionärer upplever det som svårt att klara av sina tandvårdskostnader.

I budgetpropositionen för 2017 aviserade regeringen därför en särskild satsning för de äldre. Eftersom just denna grupp ofta har ett större tandvårdsbehov är det motiverat med ett högre stöd för regelbunden tandvårdskontakt. Därför höjs den 1 juli 2017 det allmänna tandvårdsbidraget från 65 års ålder. På detta sätt får gruppen 65–74-åringar samma nivå på det allmänna tandvårdsbidraget som gruppen 75 år eller äldre.

Vissa äldre och funktionshindrade som har ett stort och långvarigt behov av personlig omvårdnad i sitt dagliga liv kan också få särskild hjälp när det gäller tandvård. Det innebär att kunna få bli undersökt där man bor och få viss nödvändig tandvård till samma avgift som sjukvård. Avgiften får räknas samman med andra avgifter för hälso- och sjukvård och ingår därmed i sjukvårdens högkostnadsskydd.

Regeringen har även genomfört andra satsningar för pensionärerna för att förbättra deras ekonomiska situation. Bland annat har regeringen sänkt skatten samt höjt bostadstillägget för de pensionärer som är mest utsatta.

Regeringens långsiktiga mål är att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. När det gäller tandhälsan vet vi att det finns skillnader mellan olika socioekonomiska grupper, avseende såväl förebyggande vård som behandling. Tandvården är ett prioriterat område för regeringen, och

som har meddelats riksdagen avser regeringen att återkomma under riksdagsåret med en proposition om det statliga tandvårdsstödet.

Prot. 2016/17:63
31 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 15 JEFF AHL (SD):

Fru talman! Socialdemokraterna talar ofta högt om solidaritet och om vikten av att fattigpensionärer och andra inkomstsvaga grupper ska skyddas. Det blir dock tvärtom när Socialdemokraternas praktiska politik får råda, vilket är tydligt i exempelvis denna fråga. Här missgynnas de inkomstsvaga grupperna till förmån för sådana som uppehåller sig illegalt i vårt land.

Bakom Socialdemokraternas och Gabriel Wikströms fina ord finns allt som oftast en helt annan verklighet än den de försöker måla upp. Dagens välfärdsstat urholkas alltmer. Detta är bara en av många frågor som får mig att bli oerhört arg. Vi sverigedemokrater får, fru talman, ofta höra just att vi är unga och arga. Jag känner mig lyckligtvis fortfarande ung, men tyvärr känner jag mig lika arg som den dag då jag valde att börja engagera mig politiskt.

De som drabbas värst när välfärdsstaten sviktar är de som jag och sjukvårdsministern borde hysa evig tacksamhet emot. Det handlar om pensionärer med usla villkor som de ansvarslösa sjuklöverpolitikerna konsekvent missgynnar för att i stället gynna grupper såsom illegala invandrare – grupper som aldrig med ett enda handtag har varit med och bidragit för att föra detta land framåt.

I er naiva och universella godhetsiver ger ni individer som uppehåller sig här olagligen bättre villkor för exempelvis tandvård än vad våra egna äldre har – de äldre som har varit med och byggt upp landet. Detta är skamligt, fru talman.

Så länge dessa orättvisor består tänker jag fortsätta att vara arg. Och jag är stolt över att jag är arg över detta. Däremot borde de som är nöjda med dagens situation skämmas. Jag är stolt över att tillhöra det enda parti som faktiskt tar de här frågorna på allvar och som på allvar vill gynna pensionärer, i synnerhet fattigpensionärer.

Sjukvårdsministern säger i sitt inledande anförande att det ska ta ungefär en generation att utjämna hälsoklyftorna. Det ska alltså behöva ta en hel generation för att våra fattigpensionärer ska få någonting som liknar de fördelaktiga villkor som illegala invandrare får i dag. Jag frågar mig hur det kan vara så enkelt att ge invandrare som är här olagligen vård för 50 kronor men inte ge det till våra egna fattigpensionärer. För mig går en sådan prioritering inte ihop.

Anser inte sjukvårdsministern att detta är ett enormt hyckleri av ett sådant parti som Socialdemokraterna ändå har varit, men kanske inte längre är? Det är fascinerande att se hur Socialdemokraterna har gått från att förr i världen vara ett statsbärande ansvarstagande parti som värnade Sverige och svenskarna främst till att bli det parti de är i dag – ett korrupt parti bestående av karriärister som springer globalisternas ärenden. Jag tycker att det är högst märkligt och tråkigt.

Sverigedemokraterna har en betydligt bättre politik på detta område än vad regeringen har. Jag ber att i mitt nästa anförande få återkomma lite mer ingående och detaljerat om hur den ser ut.

Anf. 16 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tänker inte bemöta alla påståenden som Jeff Ahl tar upp i sitt inlägg eller i sin interpellation. Jag tänker heller inte fästa särskilt stor vikt vid de svepande formuleringar och etiketter som Jeff Ahl försöker klistra på mig och det socialdemokratiska partiet. Vad jag tänker göra är att försöka besvara den grundfråga som han ställer och som jag tycker är mycket viktig. Jag vill tacka för att ledamoten tar upp den här i Sveriges riksdag.

Precis som jag sa i mitt inledningsanförande ligger tandvårdsfrågan denna regering väldigt varmt om hjärtat. Det vi i dag debatterar är att det finns en skillnad mellan olika grupper eller, kanske framför allt, att så många får betala så mycket pengar för grundläggande tandvård. Detta är en stor orättvisa, och det är märkligt i ett land som så länge har haft en i stort sett avgiftsfri hälso- och sjukvård i övrigt.

Den socialdemokratiska regering som satt fram till år 2006 gick till val på att förbättra tandvårdssystemet genom kraftigt sänkta kostnader och genom att se till att fler skulle ha råd att inte bara gå till tandläkaren regelbundet utan också att man om man har stora besvär inte själv skulle behöva bekosta detta med surt förvärvade slantar. Detta skulle tas från skattesystemet så som övrig hälso- och sjukvård.

Tyvär fick den socialdemokratiska regeringen inte fortsatt förtroende 2006. Det blev en borgerlig regering, som visserligen införde ett slags tandvårdsreform, men den täckte långt ifrån behoven. I stället prioriterade man stora skattesänkningar i mångmiljardklassen framför att införa ett tandvårdssystem värt namnet.

Denna situation har vi nu att hantera. Jag är stolt över att jag som sjukvårdsminister har fått ta steg på vägen mot ett rättvisare tandvårdssystem, både genom att höja gränsen för när unga har gratis tandvård, på sikt upp till 23 års ålder, och för att vi i ökad omfattning har kunnat subventionera tandvården för äldre. Detta räcker inte, utan vi måste göra mer. Om jag får måla upp en dröm och vision som jag skulle vilja realisera i närtid är det att tandvården inte skulle vara dyrare än övrig hälso- och sjukvård och att alla verkligen skulle ha råd med den. Detta är också det mål som det socialdemokratiska partiet strävar mot.

Men samtidigt som vi gör detta kommer naturligtvis Jeff Ahls andra frågor och argument upp. Man pekar ut en grupp människor och säger att de inte borde ha subventionerad tandvård. Nivåerna för vad man ska betala som enskild och hur mycket samhället ska subventionera kan alltid diskuteras. Men jag vet – och det borde Jeff Ahl också veta – att de som han säger sig värna, de som han säger byggde upp det här landet, de som grundade vårt välfärdssystem, hade en överskuggande tanke, nämligen att de som har störst behov av välfärdstjänster också ska få del av välfärdssamhället. Det betyder att man inte låter den som har så allvarliga tandhälsoproblem att han riskerar livet stå utan vård, utan den personen ska naturligtvis få vård. Det är det som politiken för att också papperslösa ska få subventionerad tandvård och hälso- och sjukvård egentligen handlar om.

Anf. 17 JEFF AHL (SD):

Fru talman! Gabriel Wikström nämner att den här frågan är viktig. Då frågar jag mig: Om den är så oerhört viktig, varför gör man då inte någonting åt detta? Det finns ju möjligheter att göra någonting åt det här, vilket

jag kommer att komma till sedan när jag radar upp de förslag vi har och redogör för den politik vi för. Vi för en Sverigevänlig politik för vårt svenska folk, inte för hela världens folk, och definitivt inte för dem som uppehåller sig här illegalt.

Jag ska ge en viss heder åt sjukvårdsministern – det ska man göra, tycker jag – för att han bemöter mig relativt sjyst och dessutom erkänner problemet. Det är i alla fall ett steg i rätt riktning. Jag delar sjukvårdsministerns uppfattning att Reinfeldts regering var en katastrof för välfärdsstaten – för övrigt för hela landet, enligt min åsikt. Tyvärr har den här regeringen dock inte varit något annat än en katastrof heller, så maktskiftet har egentligen inte löst några problem.

Vad gäller målet delar vi uppfattning. Jag tycker också att tandvården borde vara en del av det allmänna systemet. Men vi har ett tillvägagångssätt som gör att vi närmar oss målet betydligt snabbare än Socialdemokraterna.

Sedan har vi frågan om mänskliga rättigheter kontra medborgerliga rättigheter. Det är egentligen vad det här i grunden handlar om. Socialdemokraterna har blivit ett verklighetsfrånvänt parti som tror att mänskliga rättigheter kan stå över medborgerliga rättigheter. Ska hela världen kunna komma hit, bo här illegalt och få den här förtjänsten kommer vi snart inte att ha några pengar kvar i statskassan. Politik handlar faktiskt om att ställa grupp mot grupp. Men vi sätter hellre svenskarna i främsta rummet än världens övriga befolkning. Det beror på att resurserna är begränsade.

Vad vill då vi i Sverigedemokraterna göra? Jo, bland annat vill vi höja garantipensionen för de fattigaste pensionärerna med hela 10 procent. Det är betydligt mer än vad den här regeringen har gjort eller kan göra, då den har en annan politik. Det här skulle i dag innebära 795 kronor i månaden för en ogift garantipensionär, vilket fattigpensionärerna oftast är. Det är en substantiell ökning av deras inkomst. Samtidigt vill vi till skillnad från regeringen ge dubbelt så mycket i tandvårdsbidrag.

Kombinerar man de här två åtgärderna fattar man rätt snabbt att värdigheten för våra äldre och i synnerhet fattigpensionärerna kommer att bli betydligt bättre med vår politik än med den futtiga politik som Socialdemokraterna står för. Som sagt delar vi uppfattning om målet, men skillnaden mellan dig och mig och mellan ditt parti och mitt parti är att vi vill göra någonting åt det här, medan ni mest använder er retorik för att försöka nå målet.

Vidare är det så att vi inte kommer att neka någon akut vård, inte heller illegala. Det är en grundläggande moralisk fråga. Det är klart att de ska ha akut vård. Men de ska inte befinna sig i det här landet. De ska åka hem, för de befinner sig här illegalt. Det är en naturlig konsekvens. Dessutom får de betala vården fullt ut, är tanken.

Jag tror att Socialdemokraterna är ganska rädda nu när de vet att det finns ett parti som har bättre välfärds politik än vad de själva har. Det märks lite grann, tycker jag, på Gabriel Wikström att han delvis erkänner det när han problematiserar det här betydligt mer än många andra av Socialdemokraternas partimedlemmar.

Anf. 18 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag är inte ett dugg rädd för Sverigedemokraterna. Jag vet att det finns många i vårt land som är rädda för Sverigedemokraterna på väldigt goda grunder. Men jag är inte rädd för Sverigedemokraterna eller deras chanser att få föra sin politik i riksdagen. När vi kommer fram till valrörelsen och valdagen tror jag att det kommer att stå ganska tydligt att den välfärdsretorik som Sverigedemokraterna lagt sig till med och de förslag som de säger ska förbättra välfärden är ganska ihåliga och att de inte bara kommer att hota grunden för välfärdsstaten utan också kommer att leda i rakt motsatt riktning mot den man säger sig vilja gå i.

Det är nämligen så att grunden för den svenska välfärdsstaten är universalism. Det innebär att alla människor ska få tillgång till grundläggande välfärdstjänster utifrån sina behov. Detta har en lång tradition i Sverige. Jag vet att det är en vanlig diskussion inom Sverigedemokraterna att göra åtskillnad mellan medborgerliga rättigheter och mänskliga rättigheter. För mig *är* medborgerliga rättigheter mänskliga rättigheter. Jag har väldigt svårt att se framför mig en situation där sjukvårdspersonal i praktiken får neka svårt sjuka människor vård som inte kan anstå därför att dessa människor inte har förmåga att betala för stunden. Det gör inte sjukvården. Det strider mot de etiska principerna. Det borde vara främmande också för Jeff Ahl och Sverigedemokraterna att försöka tvinga på svensk sjukvårdspersonal att göra detta.

Vad har då den här regeringen gjort? Steg för steg förbättrar vi situationen inte minst för pensionärerna och inte minst när det gäller hälso- och omsorgstjänsterna. Vi gör det i stort genom att tillföra mer personal till äldreomsorgen. Vi gör det genom att tillföra ökade resurser till hälso- och sjukvården, så att man bättre kan ta hand om de många gånger multisjuka äldre. Och vi gör det genom att förbättra tandvårdsstöden, inte minst för äldre.

Räcker detta? Är vi nöjda? Absolut inte! Det finns fortfarande stora behov, och det finns fortfarande stora utmaningar som vi måste möta. Men den fråga man måste ställa sig – om man inte har en pengamaskin, som Jeff Ahl och Sverigedemokraterna, så att man kan trolla fram fantasisummor ur tomma luften – är: Med vilken politik kommer man att nå målet att fler ska få ökade subventioner av tandvård och att fler ska få en bättre hälso- och sjukvård? Är det med en politik för stora skattesänkningar som framför allt går till höginkomsttagare, eller är det med en politik där vi använder våra skattemedel för att förbättra välfärden? Är det med en politik där man ställer grupp mot grupp, eller är det med en politik där man kan få grupper att samverka för att nå gemensamma mål? Det är frågan som Jeff Ahl och Sverigedemokraterna måste ställa sig.

Jag kan inte låta bli att notera att Jeff Ahl etiketterar Reinfeldtregeringen som en total katastrof för välfärdsstaten. Jag tror att det här är en åsikt som delas av väldigt många av Sverigedemokraternas kärnväljare. Då måste jag fråga mig: Varför är Sverigedemokraterna så pigga på att till varje pris stödja en ny moderatledd regering om man betecknar den som en katastrof för välfärdsstaten? På vilket sätt kommer välfärden att förbättras med en moderatledd skattesänkarregering?

Anf. 19 JEFF AHL (SD):

Fru talman! Jag ska snabbt ta och svara på några frågor.

Ni lånar för att rädda den här välfärden med hänsyn till den ansvarslösa politik ni bedriver. Du behöver inte stå och prata om att vi har hål i vår politik. Vi är det enda parti som vill tillföra pengar till välfärden – riktiga pengar.

Fru talman! En gång i tiden leddes det socialdemokratiska partiet av ledare och föregångsmän. Per Albin Hansson var en av dem. Jag kommer att citera ur ett tal av Per Albin Hansson som inspirerar många av oss socialkonservativa nationalister. Så här sa han: Ty omsorgen om det allmänna, om landet och dess innebyggare, har alltid varit det utmärkande för en god patriot. Att den omsorgen nu mer än förut måste få formen av socialt reformarbete ändrar intet i dess ursprungliga karaktär, är endast en anpassning efter vår tid. Fosterlandskärleken är en mäktig kraft. Den måste göras fruktbar just i vårt stora arbete för en social ordning grundad på rättfärdighet.

Det, fru talman, sas under en svunnen era, då socialdemokratin tog på sig ledartröjan för att tillsammans med svenska folket bygga ett starkt och solidariskt folkhem på nationalismens enande grund. Vårt huvudsakliga ansvar som svenska politiker är, i enlighet med Per Albin Hanssons ord, att värna vårt eget folk i första hand.

Jag väljer att avsluta interpellationsdebatten med att fråga Gabriel Wikström hur han menar att det är rättfärdigt att människor som befinner sig illegalt i Sverige får bättre villkor i tandvården än våra egna äldre.

Är det rättfärdigt att låta gamla människor som slitit hårt för att bygga upp landet få denna behandling, sämre villkor, som tack? Är det rättfärdigt att låta äldre människor sitta i sin ensamhet och ibland gråta för att de måste välja mellan basal tandvård och basala nödvändigheter för att leva ett värdigt liv?

Det är inte värdighet, Gabriel Wikström, utan skamligt. Du och din regering bidrar till det. Därför ska ni också skämmas för det.

Anf. 20 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag kommer inte att gå in på och bemöta alla de etiketter som Jeff Ahl försöker att klistra på både mig och det socialdemokratiska partiet.

Den fråga som vi diskuterar är väldigt viktig. Det handlar om hur vi ska kunna värna den grundläggande välfärden och tryggheten för människor som saknar ekonomiska resurser och som behöver välfärdsstatens skydd och hjälp på olika sätt. Jag är väldigt upprörd över att vi har en situation där många äldre inte känner att de har råd att betala för tandvårdstjänster och att gå till tandläkaren. Det är ett stort problem.

Men lösningen på det ligger inte i att chockhöja avgifterna för akut sjuka asylsökande eller papperslösa. Det vore oanständigt och att trampa på människovärdet. Men det är också, vilket borde intressera Sverigedemokraterna om de har ett intresse av att få plus och minus att gå ihop, inte särskilt mycket pengar. De pengarna i sig skulle inte täcka upp för att ge ett bättre stöd till äldre fattigpensionärer.

I stället måste krafterna inriktas på att förbättra situationen för dem som har små ekonomiska marginaler. Man ska kunna gå till tandläkaren och kunna få den vård som man förtjänar. Det är där vi måste sätta in politikens verktyg och inte i att trampa på dem som redan har det svårt i samhället. Det handlar snarare om att kunna höja de grupper som behöver samhällets stöd och insatser.

Om Sverigedemokraterna på allvar vore intresserade av just detta är det också om detta som debatten borde handla.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2016/17:218 om försämrad postutdelning i glesbygden

Anf. 21 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Lotta Finstorp har frågat mig om jag och regeringen har för avsikt att avvisa Postlagsutredningens förslag om förminskad postgång till glesbygden.

2015 års postlagsutredning föreslår i sitt delbetänkande *Som ett brev på posten* (SOU 2016:27) att kravet på övernattbefordran ersätts med ett krav på befordran över högst två arbetsdagar, det vill säga tvådagarsbefordran. Man ska alltså acceptera att det ibland tar lite längre tid än en dag för ett brev att komma fram. I slutbetänkandet *Till sista utposten* (SOU 2016:54) föreslås bland annat att samhällsuppdragets omfattning bör förtydligas i de delar som avser undantag från femdagarsutdelning och var utdelning av postförsändelser ska ske. Ingenstans föreslås dock en förminskad postgång specifikt för glesbygden, som Lotta Finstorp antyder.

Digitaliseringen av samhället innebär bland annat att vi ändrat våra kommunikationsmönster, vilket ger minskande brevvolymer och ökad efterfrågan på snabbt bredband. Det gäller i stort sett i hela världen. Postmarknaden är en marknad i förändring, och det påverkar alla som använder sig av posttjänster men också de företag som verkar på marknaden. Postnord AB är inget undantag. Postnord AB:s dotterbolag Postnord Group AB är utsett av Post- och telestyrelsen (PTS) att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten i hela Sverige. Det innebär att Postnord ansvarar för en effektiv postservice i hela landet. Staten kräver att Postnord både ska ansvara för den samhällsomfattande posttjänsten och bedriva lönsam verksamhet. Den som är utsedd att tillhandahålla den samhällsomfattande tjänsten måste ha en rimlig möjlighet att utföra uppdraget. I dag är Postnord det enda företag som kan tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten.

Eftersom det är regeringens avsikt att säkerställa att det fortsatt kommer att finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet, som är kostnads-effektiv och i så stor utsträckning som möjligt motsvarar hushållens och företagets behov, ser vi att postlagstiftningen behöver förändras. Det behöver också vara tydligt för alla som använder sig av posttjänster och verkar på postmarknaden vilka regler som gäller. Därför planerar regeringen bland annat att lämna en proposition om ändringar i postlagen. Jag hoppas att kunna lämna den till riksdagen nu under våren.

Anf. 22 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Att veta att posten kommer fram till rätt mottagare och i rätt tid är en grundläggande trygghet för oss alla. Att som företagare kunna leverera till sina kunder tryggt och säkert är, liksom att kunna lita på att försändelser kommer fram, av största vikt för den som driver företag.

En av anledningarna till att jag har skrivit interpellationen är en upprörd Facebookdiskussion i min hemkommun Flen. Den vittnar om post som inte kommer fram, brev som kommer till grannen i stället etcetera. Rubriken för interpellationen är *Försämrad postutdelning i glesbygden*. Men den kunde lika gärna ha varit *Försämrad postutdelning i hela landet*. Jag är mycket oroad över vad som händer.

Ministern tar upp utredningen som heter *Till sista utposten*. Den har också lett till större oro ute i landet. Där finns bland annat förslag om en del försämringar. Det gäller bland annat övernattbefordran, som ministern tar upp, och slopad femdagarsutdelning.

I Danmark slopade man kravet på övernattbefordran i juli 2016. Ändå har den dåliga ekonomin för Postnord i Danmark fortsatt. Att införa kvalitetsförsämringar genom slopad övernattbefordran och slopad femdagarsutdelning är ett försök att hyfsa siffrorna för verksamheten i Danmark. Effekterna för svensk landsbygd och svenskt företagande kommer att bli väldigt stora om det genomförs. Propositionen har inte kommit än. Men vi kommer att försäkra oss om att den har hela Sveriges befolkning och företagare i fokus.

Det jag vill fokusera på i dag är problemen här och nu. Under hösten 2016 accelererade postproblemen. Nu går det inte en dag utan att adressater berättar om kallelser till läkare som inte kommer fram, fakturor som inte betalas i tid därför att de inte kommit fram och företag som har stora problem i relationen kund och leverans.

Svenska folket är djupt missnöjt med postutdelningen. Det vittnar Aftonbladet Inizios undersökning om, där hälften av svenskarna saknar förtroende för företaget, och en lavin av klagomål har nått såväl Postnord som Post- och telestyrelsen. Aldrig någonsin har så många klagomål om Postnord kommit in till PTS som under 2016. Det skriver de själva. Antalet klagomål som kommit till PTS har tredubblats jämfört med året innan.

Försenade, trasiga och försvunna brev tycks enligt klagomålen vara något som förekommer dagligen. Ibland händer det att människor får köra flera mil för att hämta sin post. Det är dåligt ur miljösynpunkt men också för människors vardag. Det har berott på att Postnord har vägrat att dela ut den men också på hur Postnord drar in posten i områden man anser har för trånga brevinkast. Även Postnords egen statistik visar att antalet klagomål har ökat under de senaste månaderna.

I dag kan vi höra på SVT:s nyheter att PTS har gjort tillsynsbesök under hösten på åtta av Postnords utdelningskontor runt om i landet. Bristerna kvarstår trots att man har försökt att åtgärda dem.

Även maskinsorteringen brister. I Sundsvall får vissa mottagare fel post varje dag på grund av felsortering. I Kungälv har det förekommit att all post på en brevbärarrunda har försvunnit, och i Gävle måste posten ibland sorteras om manuellt. Det som är oroande är att varken Postnord eller PTS tror att det kommer att bli en förbättring när det gäller kvalitetsproblemen.

Prot. 2016/17:63

31 januari

Svar på
interpellationer

Det finns många frågor som jag vill ställa till ministern i dag angående detta. Vad är det som händer? Varför har kvaliteten försämrats radikalt den senaste tiden? Hur avser ministern att åtgärda bristerna, så att invånarna återfår förtroendet för posten? Vad innebär postens samhällsansvar?

Anf. 23 SOTIRIS DELIS (M):

Fru talman! Interpellationen ger en utmärkt chans att diskutera den problematik som råder på operativ nivå. Det handlar om hur Postnord fungerar gentemot överenskommelser och kontrakt och hur PTS sköter uppdraget. Allt ansvar hamnar naturligtvis i knäna på statsrådet.

På PTS hemsida kan man läsa om PTS mål. Man kan då konstatera att målen är långsiktig konsumentnytta, långsiktigt hållbar konkurrens, effektivt resursutnyttjande och säker kommunikation. På samtliga punkter anser jag i detta fall att PTS misslyckas med att uppfylla målen.

Man kan läsa på Postnords hemsida. Det är två ord: Vi levererar. Det är ett hån, statsrådet. Sedan fortsätter Postnord: Vi säkerställer postserVICEN till privatpersoner och företag i Sverige och Danmark.

Statsrådet hänvisade till den samhällsomfattande posttjänsten. Vi kan konstatera hur det är på marknaden. Jag ansluter mig gärna till min kollega. I min valkrets, Jönköping, har jag inte enbart stött på protester via Facebook och så vidare. I verkliga livet får företagare inte sina beställda varor. Information om läkartider kommer fram för sent. Fakturor kommer inte i tid. Det kan resultera i att den som är skyldig pengar inte hinner betala i tid och därmed riskerar att få negativa poäng hos Upplysningscentralen. Det är en av de väldigt allvarliga konsekvenserna. Jag ska inte ta upp allt som både medborgare och företag har råkat ut för.

Anledningen till min intervention är att interpellationen berör alla dessa bitar. Jag vill gärna höra hur statsrådet tänker hantera situationen – konkret. Vilka krav ska statsrådet rikta så att saker och ting börjar fungera? Både PTS och Postnord skriver att de är där för att uppfylla ett antal mål. De målen uppfylls inte. Därmed är min bedömning att man bryter ett kontrakt. Det måste naturligtvis medföra konsekvenser.

Då vill jag fråga: På vilket sätt tänker statsrådet agera? Det handlar inte om att passivt sitta och avvakta att någonting ska inträffa. Vilka initiativ kommer att tas för att påpeka det olämpliga i detta? Det handlar också om att vidta de åtgärder som krävs för att förtroendet för Postnord och även PTS ska återställas.

Anf. 24 CECILIA WIDEGREN (M):

Fru talman! Jag ska säga tack först och främst till min kollega Lotta Finstorp, som har väckt den här viktiga interpellationen. Som tydligt framgår handlar det inte bara om Sörmland eller om Jönköping. Jag skulle tro att det handlar om stora delar av Sverige. Jag förutsätter självklart att statsrådet personligen känner till den växande oro som faktiskt finns i stora delar av landet, inte minst utanför storstäderna, vad gäller den försämrade postserVICEN.

För oss lagstiftare i Sveriges riksdag är det oerhört viktigt att människor ska kunna leva, arbeta och förverkliga sina drömmar oavsett var någonstans i Sverige de bor. Landsbygden och inte minst de gröna sektorerna växer. Det kräver rimliga förutsättningar och goda villkor för företagande. Detta förutsätter att man gör det möjligt för människor i hela Sverige att

leva på lika villkor. Då krävs det att man har en samhällsservice som fungerar och likställs på ett rimligt sätt.

I dag har företagare och boende på landsbygden allt svårare att ta del av samhällstjänsterna. Vi tar nu upp detta kopplat till posttjänster, men tyvärr drabbas enskilda när det gäller flertalet samhällstjänster. När postleveranser försenas, försvinner eller skadas kan det ställa till större problem, inte minst för små och medelstora företag som också ser till att det finns arbetstillfällen långt utanför storstäderna.

Vill regeringen på allvar – vi i Sveriges riksdag vill det – se en företagsamhet i Sverige som växer, även på landsbygden? Då krävs det ett fungerande postväsen.

Jag skulle vilja säga att Postnords omorganisering och förändring har lett till att man inte lever upp till den lag, postlagen, som Sveriges riksdag har fattat beslut om. Regeringen är ansvarig inför Sveriges riksdag och ska självklart se till att den lagstiftning som finns fungerar i sin helhet. Postlagen är tydlig. Det föreskrivs att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillsynsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, ska göras minst en utdelning av postförsändelser.

I dag är Gullspång, Töreboda och Tidaholm exempel på kommuner i Skaraborg där företagen inte får del av postförsändelser fem dagar i veckan. Det påverkar deras möjligheter att vara entreprenörer och företagare. Det påverkar arbetstillfällena på landsbygden. Det torde vara en oro för regeringen när detta inte fullt ut fungerar.

Jag känner för dessa företag. Jag känner för de skaraborgare som drabbas. Jag måste säga att det är ynkligt att inte se till att man lever upp till postlagen, som den är skriven, på absolut bästa sätt.

Min första fråga till statsrådet Peter Eriksson är därför: Vilka åtgärder avser statsrådet att omedelbart vidta för att man ska leva upp till postlagen i dess helhet – över hela landet och alla veckans arbetsdagar? Det duger inte att statsrådet kommer tillbaka och säger: Ja, men jag har tänkt förändra postlagen; den betyder inte så mycket för mig. Nuvarande lagstiftning gäller. Jag vill höra vilka åtgärder statsrådet avser att vidta med anledning av detta.

Det andra viktiga är att regeringen har ett ansvar att se till att lagen efterlevs i hela Sverige. Tycker statsrådet och regeringen att postlagen är viktig för hela Sverige? Jag skulle också vilja höra en värdering från regeringen vad gäller postlagen i dess helhet. Tycker statsrådet och regeringen att hela Sverige fullt ut ska leva?

Anf. 25 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag vill säga till Lotta Finstorp och övriga i interpellationsdebatten att jag är väldigt glad över interpellationen. Jag tycker att det är en väldigt viktig interpellation.

Jag tycker att den situation vi har och speciellt har haft under 2016 – vi är nu inne i januari 2017 – när det gäller posten är helt oacceptabel. Det är en utveckling som är ganska dramatisk. Från PTS visar man att antalet klagomål på Postnord och övriga aktörer har ökat med 197 procent under 2016. Det är en dramatisk försämring.

Definitivt är det så, och vi kan inte acceptera att det ska fortsätta. Postlagen gäller, och den måste efterföljas av de aktörer som finns på marknaden. Den centrala aktören är Postnord, som också har det samhällsomsfattande uppdraget att genomföra en fungerande postservice i hela landet.

Nu är det så här, vill jag bara kort säga, att jag formellt sett ansvarar för själva postlagstiftningen. Under det ansvarsområdet ligger också tillsynsorganisationen PTS, Post- och telestyrelsen.

De statliga företagen ligger däremot formellt sett under näringsminister Mikael Damberg, och han har satt igång ett arbete förutom det som PTS har när det gäller tillsynen. Man har ökat tillsynen på det här området och ställer nu tydliga krav. I den rapport som Finstorp citerade och som kom alldeles nyligen säger PTS att de i dag ännu inte kan säga om Postnord kommer att klara detta. De har alltså inte detta besked i dag.

Det finns fortfarande väldigt stora problem, och ett av de största problemen gäller bemanningen, särskilt i städerna, vilket hänger ihop med att detta är ett krävande yrke. Det är till exempel inte alla som klarar av att springa i trappor när de börjar komma upp i åren. Det innebär i sin tur att det har varit en väldigt hög omsättning på brevbärare och att det är svårt att klara bemanningsfrågorna.

Detta är några av de uppgifter och problem som Postnord har och som vi som lagstiftare och regering måste titta på när vi nu funderar på hur vi ska hantera det här framöver. Näringsminister Mikael Damberg har tydligt sagt att Postnord får ett halvår på sig att rätta till detta. Det sa han i höstas, i oktober, så under våren måste det därmed lösas.

Ett annat problem, som jag återkommer till, är den sammanslagning av Postnord och det danska postväsendet som har skadat den svenska postverksamheten kraftigt och som innebär miljardförluster och orsakar stora problem.

Anf. 26 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, ministern, för en viktig debatt! Den dåliga postutdelningen är verkligen någonting som det talas om vart man än kommer i Sverige, i olika sammanhang. Framför allt är oron väldigt stor hos entreprenörer på landsbygden.

Ministern är medveten om problemen, och det är positivt. Det gäller bara att inte vänta för länge med att åtgärda dem. Ministern tar också upp problemet med bemanningen, och det är väldigt oroande hur dåligt brevbärarna och de som arbetar på Postnord mår. Det är inte bara kunderna som är arga och oroliga över försenad och försvunnen post; de postanställda vittnar om en ohållbar arbetsituation. De är helt enkelt för få.

Detta visas i den årliga enkäten om de anställdas nöjdhet som Svenska Dagbladet nyligen publicerade. Personalen är stressad och pressad, vilket leder till felaktigheter och dålig kvalitet. Det saknas ofta vikarier, så det är alltså oerhört sårbart om någon är sjuk. Det är då det blir fel, eftersom det kommer in vikarier som inte har tillräcklig utbildning på hur man ska hantera posten geografiskt.

Bemanningen är något som sticker ut som det stora problemet. Postnord har även svårt att behålla personal. Lokalt har bolaget flera gånger tvingats ställa in turer på grund av för låg bemanning. Detta har jag läst

om i olika tidningar från hela landet. PTS säger också att adekvat bemaning vid oförutsedda händelser är ett stort problem, och det är oklart om åtgärderna är tillräckliga.

Det finns säkert en nyckel där: att det helt enkelt är för få personer som jobbar där.

I våras kom under 90 procent av alla A-brev som skickades fram i tid. Den siffran brukar vara 94–95 procent. Dessutom har det hittills i år kommit in 1 450 klagomål till myndigheten, vilket kan jämföras med 570 klagomål under samma period förra året, alltså bara en tredjedel jämfört med första månaden i år.

Enligt PTS beror kvalitetsförsämringarna på att brevvolymerna har minskat, och så är det ju. Vi går in i en digitalisering, och fler och fler skickar mejl i stället för brev. Men dessutom är det fler och fler som via internet beställer varor och tjänster som måste levereras, så det går ju inte att fasa ut brevbäringen. Frågan är om det någonsin går att göra det.

Jag har läst in mig på ämnet, och jag tycker att det är märkligt att man har dragit ned personal för att det skickas färre brev och för att man ser att bredband kommer att finnas över hela landet. LRF skrev ju i sin rapport nyligen att det bara är 20 procent av hushåll och företag på landsbygden som har snabbt bredband, och vi kan därför inte fasa ut posten innan allting finns på plats.

Det kommer alltid att skickas brev i pappersform, och därför är det helt fel att skruva ned ett samhällsuppdrag som människor och företag har ett stort behov av. Det måste stoppas! Att det skickas färre brev är en av de delar som Post- och telestyrelsen pekar på, men det går ju inte att dra ned på det sätt som Postnord har gjort.

Jag har många exempel på insändare i lokalpressen, och dessa har säkert även ministern sett. Det handlar verkligen om hela landet, framför allt landsbygden, men jag hörde att även Huddinge har stora problem att få rätt post. En person öppnade grannens deklarationsblankett nyligen – man förutsätter ju att posten kommit rätt.

Anf. 27 SOTIRIS DELIS (M):

Fru talman! Jag kan konstatera att statsrådet delar det allvarliga i situationen, och vi delar därmed problembeskrivningen. Samtidigt tycker jag att det är lite svårt att förklara både för mig själv och för andra att vi ägnar oss så pass mycket åt att förklara de problem som Postnord har i sin egen organisation och som dagligen orsakar skador såväl för privatpersoner som för företag. Dagligen förloras hundratusentals eller miljontals kronor i form av värden, för att inte tala om detta med läkartider och sådant som handlar om livet.

Vi kan alltså inte vänta. Vårt jobb är som jag uppfattar det inte att utöva ledarskap åt Postnord. De måste ta hand om sin egen organisation. Det bara är så. Vi får inte vänta på utredningar. Vi får inte vänta utan bara påpeka för företaget att de ska följa lagen. I annat fall drämmer vi till med konsekvenser. Allt detta för att företag och privatpersoner ute i landet ska få den service som de har rätt till.

Prot. 2016/17:63

31 januari

Svar på
interpellationer

Vi kan alltså inte vänta, statsrådet. Jag anser att det är mycket väsentligt att vi agerar här och nu och i princip visar, lite fritt översatt, var skåpet ska stå.

Jag vill slutligen tacka min kollega Lotta Finstorp, som initierade denna interpellation, som är väldigt viktig, och även Cecilia Widegren, som visade en del av vad som pågår i landet.

Anf. 28 CECILIA WIDEGREN (M):

Fru talman! Statsrådet säger att postlagen gäller och ska efterföljas. Det blir ett uttalande som förpliktar i Sveriges riksdag. Det är klart att vi förutsätter att lagstiftningen gäller och att den efterföljs. Det uppdraget har regeringen. Delar av det stora arbetet ligger just på statsrådet Peter Eriksson.

Klagomålen har fortsatt att strömma till. Det är en ökning som statsrådet och regeringen själv beskriver som enormt stor. Statsrådet nämner 197 procent. Det är en enorm ökningstakt.

Vi är överens om problembilden. Det är bra i sig. Då gäller det att i nästa steg agera.

Jag blev dock orolig när jag hörde statsrådet i sitt svar till min kollega Lotta Finstorp nämna att han ska återkomma till riksdagen med ett förslag till en förändrad postlag. Jag är helt övertygad om att företagare i Gullspång och Töreboda samt privatpersoner i Tidaholm och Falköping lyssnar på debatten. De är arga och bekymrade. De vill inte att samhällsservicen ska skrivas ned utan att den ska rättas till.

Vilken ambition med postleveranserna har regeringen och det ansvariga statsrådet? Är det meningen att hela Sverige ska leva och att postleveranser ska fortgå på det sätt som lagstiftningen *nu* förespeglar? Vad vill statsrådet att jag ska återkoppla till respektive företagare och privatpersoner som känner oro? Det är ibland ett lotteri om man får postförsändelser eller inte. Det duger inte. Det är inte så hela Sverige ska växa till, och det är inte så vi får fler små och medelstora företag. Det är inte så man får tillgång till information om sin läkartid eller annat som man är personligen beroende av att få veta.

Anf. 29 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag vill återkomma till själva grundproblemet. Det finns två omvärldsförändringar som gör att situationen för Postnord är väsentligt ändrad. Det gäller bland annat digitaliseringen, som Lotta Finstorp nämner. Den har radikalt förändrat förutsättningarna för alla gamla postverksamheter i Europa och även i övriga världen.

När breven minskar i antal, som de gör i många länder, också i Sverige, med 5, 10 eller 15 procent om året, är det fråga om en grundläggande förändring. Ett företag som Postnord, som har krav på sig att ha en fungerande och effektiv verksamhet i hela landet, måste göra stora organisationsförändringar.

Den andra stora frågan handlar om att den förra regeringen gick in i ett avtal med Posten i Danmark, och det var ett katastrofalt beslut – i alla fall om man vill värna om den svenska postverksamheten och om man vill att företaget ska följa de förutsättningar och regler som riksdagen och regeringen ställer upp.

Det innebär att företaget har miljardunderskott att hantera. Än så länge har vi inte behövt hantera detta med hjälp av statliga stödåtgärder, men det kanske inte kan uteslutas i framtiden. Vi får se hur den utvecklar sig. Men beslutet under förra mandatperioden var inte bra om man vill värna en bra posthållning i Sverige. Alla måste erkänna att det var så.

Digitaliseringen innebär att posten har gjort stora organisationsförändringar. Det har inte alltid skett på ett bra sätt, och man har inte klarat att göra de förändringar som krävs av utvecklingen. Minskningen av brevmängden i Sverige har inte gått lika snabbt som i Danmark, men det beror delvis på politiska beslut. Vi har inte drivit på digitaliseringen från statligt håll lika hårt som i Danmark. Särskilt efter sammanslagningen genomförde den danska staten kraftiga åtgärder som minskade brevmängden dramatiskt. Där har på några år den totala brevmängden minskat med över 80 procent. Det gör skillnad.

Sedan finns också en positiv faktor för utvecklingen och möjligheten till en fungerande postgång. Det är den växande paketverksamheten. Det är troligt att den kommer att fortsätta att växa. Här finns i grunden något att bygga en framtida verksamhet på. Det finns ingen anledning att sikta på att lägga ned verksamheten. Det håller jag helt med om. Det gäller att se till att ha en bra verksamhet, men det gäller också att ha en lagstiftning som är i takt med tiden. Kanske är det inte rimligt att ha exakt samma regler i en framtida verksamhet med färre brev och mer paket än som det har varit. Om det ska bli en bra och effektiv verksamhet måste vi också förändra lagstiftningen. Därför kommer regeringen att lägga fram en proposition om detta inom kort.

Anf. 30 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Det känns lite märkligt att statsrådet skyller på minister Damberg och den förra regeringen. Det är här och nu vi måste hitta en lösning. Det är under 2016 som den stora försämringen har skett. Det går fort att bryta ned ett förtroende, men det är svårt att återfå förtroendet.

Jag har funderat över vad jag ska säga till Flensborna när de hör av sig på Facebook och till alla andra som är upprörda över vad som sker. De undrar vad ministern har sagt och hur problemet ska åtgärdas.

Det är viktigt med förutsägbarhet för att vi människor ska känna tillit till olika samhällsfunktioner. Om man vet att posten kommer enbart varannan dag kan man troligtvis som privatperson inrikta sig på det. Då vet man. Men företag på framför allt landsbygden måste ha brevtbärning varje dag och kunna leverera sina paket. Precis som ministern säger kommer paketleveranser att bli vanligare eftersom vi handlar på internet. Självklart måste Postnord anpassa sin kapacitet efter den minskning av antalet försändelser som kommer att ske, men det måste fungera under tiden. Det kan ta tio år innan vi hamnar där Postnord tror att de i dag befinner sig.

Jag läste häromdagen en bra insändare i den sörmländska lokalpressen – Eskilstuna-Kuriren. Skribenten beskrev Postnords tillstånd med villkor att utföra en samhällsomfattande tjänst. Skribenten menade att det på Postnords hemsida står att om du bor på landsbygden kan du lämna brev direkt till brevtbäraren. Skribenten har försökt lämna brev till brevtbäraren men har då fått veta att de direktiven inte finns längre. Det går inte att lämna över en försändelse för lantbrevbärningen att hantera. Men i så fall ska inte sådan information ligga kvar på hemsidan. Folk tror att de kan göra så. Det

är dessutom miljövänlig service, ministern, att lantbrevbäraren tar med sig försändelser tillbaka.

Tack för en viktig debatt. Jag hoppas att få se åtgärder snarast.

Anf. 31 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag vill också tacka för en viktig debatt.

De förändringar vi ser nu, följden av sammanslagningen mellan Posten i Danmark och Posten i Sverige, får effekter som man inte kan smita undan eller inte låtsas om. De kommer att få betydelse för den framtida verksamheten och för riksdagen. Digitaliseringen kommer också att innebära stora förändringar. Den kan vi inte heller bortse från.

Vi ska inte låtsas inför medborgarna i Flen eller Kalix att allt kommer att fortsätta precis som förut. Så kommer det inte att vara. Det kommer att kräva förändringar, och det kommer antagligen att kräva förändringar i hela Sverige. Det handlar framför allt om organisationsförändringar inom Postnord, tuffare krav från statens sida att klara av uppgifterna och det lagstiftningen säger. Det innebär säkerligen tuffa tag för ledningen inom Postnord.

Vi närmar oss en situation där alla riksdagens partier måste kunna ge ett svar om hur vi ska klara frågorna i framtiden.

Min klara bild och mitt svar till Lotta Finstorp är att vi nu måste se hur verkligheten förändras. När det blir ganska stora intäktsminskningar för Postnord, vad innebär det för verksamheten? Hur ska vi se över lagstiftningen ur perspektivet med ett minskande antal brev i framtiden? Båda de sakerna kommer att ha betydelse och inverkan.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2016/17:88 Ytterligare åtgärder för att genomföra EU-direktiv om mänskliga vävnader och celler

2016/17:92 Skärpta straff för brott mot tillståndsplikten för explosiva varor

2016/17:96 Utvidgning av Tivedens nationalpark

2016/17:97 Utvidgning av Björnlandets nationalpark

2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Motioner

med anledning av prop. 2016/17:30 Framtidsfullmakter – en ny form av ställföreträdarskap för vuxna

2016/17:3600 av Ola Johansson m.fl. (C)

2016/17:3601 av Robert Hannah m.fl. (L, KD, M, C)

2016/17:3602 av Robert Hannah m.fl. (L)

EU-dokument

KOM(2016) 789 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets direktiv 87/217/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2013, rådets direktiv 86/278/EEG och rådets direktiv 94/63/EG vad gäller förfaranderegler i fråga om miljörapportering, och om upphävande av rådets direktiv 91/692/EEG

KOM(2016) 850 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller bruttosoliditetsgrad, stabil nettofinansieringskvot, krav för kapitalbas och kvalificerade skulder, motpartsrisk, marknadsrisk, exponeringar mot centrala motparter, exponeringar mot företag för kollektiva investeringar, stora exponeringar, rapporteringskrav och krav på offentliggörande av information samt om ändring av förordning (EU) nr 648/2012

KOM(2016) 860 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska investeringsbanken Ren energi för alla i EU

Prot. 2016/17:63

31 januari

Svar på
interpellationer

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 januari

2016/17:260 En infrastruktur för kontanter

av *Roland Gustbée* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2016/17:261 Bottentrålning i naturreservat

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:262 Psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:263 Flickors jämställdhet

av *Erik Andersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:264 Ridning och friskvårdsbidrag

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:265 Arbetsmiljön för ambulanspersonal

av *Erik Andersson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:266 Arbetsmiljön i oroliga förorter

av *Erik Andersson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

Prot. 2016/17:63
31 januari

Svar på
interpellationer

den 29 januari

2016/17:267 Handelsavtalen och den svenska livsmedelsstrategin
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2016/17:268 Utvidgade möjligheter till tillfällig föräldrapenning
av *Christina Örnebjär* (L)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 januari

2016/17:735 Prioritering av funktionshindersfrågor
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)
2016/17:736 Kvinnorna i Iran
av *Tina Ghasemi* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
2016/17:737 Inväxling av mynt och sedlar
av *Peter Persson* (S)
till statsrådet Per Bolund (MP)
**2016/17:738 Vilseledande marknadsföring av jakt- och turistresor
samt volontärresor**
av *Sofia Arkelsten* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)
**2016/17:739 Sveriges arbete inom EU för att minska ovärdig och
oetisk lejonjakt**
av *Sofia Arkelsten* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
**2016/17:740 Utvecklat bistånd för att minska ovärdig och oetisk lejon-
jakt**
av *Sofia Arkelsten* (M)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)
**2016/17:741 Sveriges arbete inom Cites för att minska ovärdig och
oetisk lejonjakt**
av *Sofia Arkelsten* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

den 29 januari

**2016/17:742 Antalet personer som åkt för att strida för våldsfräm-
jande islamistiska organisationer**
av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2016/17:743 Utlämningsavtalet med USA
av *Erik Ottoson* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:744 Svensk film
av *Cecilia Magnusson* (M)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2016/17:745 Fyrverkerier
av *Cecilia Magnusson* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:746 Misshandel i hemmet
av *Birgitta Ohlsson* (L)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:747 Försäkringskassans handläggningstider
av *Emma Carlsson Löfdahl* (L)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:748 Personer som stannar i Sverige trots dom om utvisning
av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:749 Beslut om utvisning som inte verkställs
av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:750 SJ:s avgifter och äldre
av *Peter Persson* (S)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

den 30 januari

2016/17:751 Livsmedelsexport
av *Eskil Erlandsson* (C)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:752 Arbetsförmedlingens upphandlingar
av *Mats Persson* (L)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:753 Bostadsortens betydelse för väntetiden för cancerbehandling
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 30 januari

2016/17:679 Vårdförstagens avkastning
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:690 Skatter i entreprenörskapsutredningen
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2016/17:63
31 januari

Svar på
interpellationer

**2016/17:691 Helårsbedömning för 2017 från Nationellt centrum för
terrorhotbedömning**

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2016/17:708 Statens ägarintresse i Telia

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

2016/17:694 SJ:s betaltjänster

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet *Anna Johansson* (S)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.40.

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Olof Pilo

§ 1 Meddelande om statsministerns frågestund	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 4 Svar på interpellation 2016/17:234 om akutsjukvården i Göteborgsområdet	2
Anf. 1 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	2
Anf. 2 SHADIYE HEYDARI (S).....	3
Anf. 3 CECILIA MAGNUSSON (M).....	4
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S)	4
Anf. 5 MONICA GREEN (S).....	5
Anf. 6 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	6
Anf. 7 SHADIYE HEYDARI (S).....	7
Anf. 8 CECILIA MAGNUSSON (M).....	8
Anf. 9 HILLEVI LARSSON (S)	8
Anf. 10 MONICA GREEN (S).....	9
Anf. 11 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	9
Anf. 12 SHADIYE HEYDARI (S).....	10
Anf. 13 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	11
§ 5 Svar på interpellation 2016/17:236 om tandvårdsavgifter för pensionärer	12
Anf. 14 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	12
Anf. 15 JEFF AHL (SD)	13
Anf. 16 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	14
Anf. 17 JEFF AHL (SD)	14
Anf. 18 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	16
Anf. 19 JEFF AHL (SD)	17
Anf. 20 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	17
§ 6 Svar på interpellation 2016/17:218 om försämrad postutdelning i glesbygden	18
Anf. 21 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	18
Anf. 22 LOTTA FINSTORP (M).....	19
Anf. 23 SOTIRIS DELIS (M)	20
Anf. 24 CECILIA WIDEGREN (M).....	20
Anf. 25 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	21
Anf. 26 LOTTA FINSTORP (M).....	22
Anf. 27 SOTIRIS DELIS (M)	23
Anf. 28 CECILIA WIDEGREN (M).....	24
Anf. 29 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	24
Anf. 30 LOTTA FINSTORP (M).....	25
Anf. 31 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	26
§ 7 Bordläggning.....	26
§ 8 Anmälan om interpellationer	27
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	28
§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	29
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.40.....	30